

Mwanzo 3:16: Maneno ya Mungu kwa Hawa baada ya Kosa

Hans-Jörg Ronsdorf · Mei 2021 · imerekebishwa Oktoba 2026

Mistari ya sura ya 3, mstari wa 16, katika Biblia ina uzito wa pekee. Si Yohana 3:16 tu, bali pia huu wa kitabu cha kwanza cha Musa. Kuna mistari mingine maarufu yenye namba 3:16. Bila shaka hiyo ni bahati tu, kwa sababu sura ziligawanywa na kupewa namba baadaye, katika karne ya 13, na mistari katika karne ya 16 tu.

Tunataka kujua maneno aliyoambiwa Hawa, baada ya kula tunda lililokatazwa na kumpa Adamu pia, **yanamaanisha nini na hayamaanishi nini**. Kama jambo hili ni muhimu, mtaona mwishoni mwa maandishi yangu. Hizi hapa baadhi ya tafsiri za mstari huu:

Akamwambia mwanamke: Nitaongeza sana taabu ya mimba yako; kwa uchungu utazaa watoto; na tamaa yako itakuwa kwa mumeo, naye atakutawala. (Elberfelder CSV – tafsiri ya Biblia ya Kijerumani)

Na kwa mwanamke akasema: Nitakuletea taabu nyingi utakapopata mimba; kwa taabu utazaa watoto. Na tamaa yako itakuwa kwa mumeo, lakini yeye atakuwa bwana wako. (Luther 2017)

Kutokana na maneno haya nimekuwa nikiona na kufasiri hivi siku zote, labda kama ninyi pia: Mungu anamwadhibu Hawa kwa kosa lake kwa kuyafanya mazazi kuwa magumu na yenye maumivu kupita kiasi. Tena: Anapomwelekea mumewe, anakutana na mtu anayemtawala. Mkifuata maana ya maneno ya Luther (“atakuwa bwana wako”), basi utawala huu ni mpangilio wa ngazi za mamlaka unaotakiwa na Mungu: Mwanamume ni kichwa, mwanamke ni msaidizi.

Katika neno hili kunatokea kama njia panda: Tunamtazamaje mwanamke, na uzito, nia na hatia ya tendo lake? Tafsiri ina sehemu kubwa katika jambo hili (kama mara nyingi), wala si ndogo.

Katika tafsiri hizi mbili, **taabu na mimba** ni nomino mbili zinazounganishwa au kuhusishwa moja na nyingine. Lakini mkisoma mstari huu katika Einheitsübersetzung au katika Zürcher Bibel (nazo pia ni tafsiri za Biblia za Kijerumani), jambo moja muhimu linaonekana:

*Akamwambia mwanamke: Nakuletea taabu nyingi **na** utapata mimba mara nyingi. Kwa uchungu utazaa watoto. Utamtamani mumeo, naye atakutawala. (Einheitsübersetzung)*

*Akamwambia mwanamke: Nakuletea masumbufu mengi **na** nitazifanya mimba zako kuwa nyingi; kwa uchungu utazaa watoto. Utamtamani mumeo, naye atakutawala. (Zürcher Bibel)*

Katika tafsiri hizi mbili za mwisho, taabu na mimba hazihusiani moja kwa moja. Kwa hiyo vinaongezwa **vitu viwili**: taabu na mimba.

Kwa uwazi na neno kwa neno, kama alivyonithibitishia msomaji mmoja wa Kiebrania, inasema: “... kuongeza nitaongeza taabu zako NA mimba yako ...”.

Tafsiri huru inaueleza hivi: Nitazidisha mara mbili na mara nyingi kazi zako ngumu na mimba zako; kwa shida na taabu utazaa watoto, lakini tamaa yako itakuwa kwa mumeo, naye atakutawala.

Nilizindukana kuhusu jambo hili la pekee, ambalo kwa maoni yangu ni muhimu, kupitia kitabu cha Bruce Fleming¹. Yeye anautafsiri mstari huu hivi:

Hakika nitazidisha (1) kazi yako ngumu shambani na (2) kushika mimba kwako.

Kisha Mungu anamfundisha mwanamke kuhusu yale yaliyompata yeye na yaliyowapata wao wawili, sasa kwa kuwa wamekuwa wenye kufa na wameanguka.

Kwa jitihada utazaa watoto

Tamaa yako [ya upendo] [iko] kwa mumeo

Lakini yeye [anajitawala kwa uasi na] atakutawala.

Kwa nini tofauti hii katika sehemu ya kwanza ya mstari wa 16 ni muhimu? Kwa sababu kwa njia hii maneno aliyoambiwa Hawa yanapata sauti tofauti kabisa, na, muhimu zaidi, maudhui tofauti. ***Kwanza ni muhimu sana kutambua kwamba katika maneno haya ya Mungu hakuna laana yoyote inayomjia Hawa. Kinyume chake kabisa!*** Kwanza anaambiwa mapema kwamba atakuwa na taabu na jitihada nyingi katika kilimo, pamoja na ufugaji wa wanyama na kazi nyingine za mikono zinazotegemeza maisha. Neno “taabu” kwa umbo hili linatokea mara tatu tu, na kila mara linamaanisha kazi ngumu shambani. Ndivyo Adamu anavyosikia (Mwanzo 3:17): Ardhi imelaaniwa kwa ajili yako: “Kwa ***taabu*** utakula mazao yake siku zote za maisha yako.” Na ndivyo Lameki anavyosema baadaye kuhusu mwanawe Nuhu (Mwanzo 5:29): “Huyu ndiye atakayetufariji kwa kazi yetu na kwa ***taabu*** ya mikono yetu, kwa sababu ya ardhi aliyoilaani BWANA.”

Adamu alichukua tu tunda kutoka kwa Hawa akala, akijua kabisa kwamba lilikatazwa. Lakini laana ya Mungu haimpati Adamu. Laana inaipata ardhi. ***Kwa mara nyingine tena, neema katika Edeni.*** Matokeo yake ni taabu katika kuzalisha chakula. Maisha yanakuwa mapambano ya kuishi, tofauti na Edeni. Na kwa sababu Hawa anaishi katika ardhi ileile, na kwa kuwa wao kama mume na mke wanasafiri pamoja ili kuyamudu maisha, taabu ileile inampata yeye kama Adamu. Sababu si Hawa, bali Adamu, kwa maana ardhi imelaaniwa kwa sababu ya tendo lake.

Lakini sasa, katika sehemu ya pili ya sentensi ya kwanza, inakuja habari njema, Injili. Mimba zinaongezwa!

Licha ya kosa, Hawa anaruhusiwa kutimiza agizo la uumbaji: Zaeni, mkaongezeke, mkaijaze nchi! Licha ya kosa, maisha yataendelea. Kutakuwa na wazao wengi. Muhimu zaidi, mmoja wa wazao hawa atamponda nyoka kichwa. Nyoka ndiye aliyesikia kwanza maneno haya ambayo Mungu anamwambia:

[Mwanzo 3:15] Nami nitaweka uadui kati yako na huyo mwanamke, na kati ya uzao wako na uzao wake; yeye atakuponda kichwa, nawe utamponda kisigino.

Maneno haya huitwa Injili ya kwanza (Protoevangelium). ***Lakini yanaelekezwa kwa Ibilisi, na kwake hakika si habari njema.*** Hata hivyo nyoka analazimika kusikiliza Mungu akihakikisha na kuthibitisha kwamba kutakuwa na wazao, kwamba kutakuwa na uzao wa mwanamke. Kwa Hawa ni habari njema, kama ilivyo kwa Adamu na kwetu sisi, tunaoruhusiwa kusikiliza pamoja nao bustanini.

Hivyo maneno aliyoambiwa Hawa yanapata maana tofauti kabisa: maana chanya, maana yenye tumaini.

Kuzaa watoto kutakuwa na taabu kwa Hawa, kama kilimo kilivyo kwa Adamu. Baada ya anguko maisha yamekuwa tofauti. Hawa alipoyasikia maneno haya, alikuwa bado hajazaa mtoto. Nyoka na Adamu wanasikia maneno ya laana na ya adhabu, hali ya kabla na hali mbaya ya baadaye. Hawa hasikii hivyo! Mungu haubadilishi mwili wa mwanamke anapozungumza naye katika Edeni. Lakini baadhi ya tafsiri

zinasikika kana kwamba Mungu anambadilisha mwanamke kwa namna fulani na kuufanya uzazi kuwa jambo baya.

Kuzaa watoto ni jambo la hatari pasipo huduma za kitabibu kama zilivyo leo katika sehemu nyingi za dunia. Lakini Mungu yuko upande wa wanawake. Yeye ni msaidizi wao na mwokozi wao (1 Timotheo 2:15).

Katika usemi wa mfano, Yesu aliwaambia wanafunzi wake – nasi tunaweza kudhani kwamba ni yeye yule aliyezungumza na Hawa bustanini:

[Yohana 16:21] Mwanamke awapo katika kuzaa huwa na huzuni (au: taabu), kwa sababu saa yake imefika; lakini akiisha kuzaa mtoto, haikumbuki tena ile dhiki (au: maumivu), kwa ajili ya furaha kwamba mtu amezaliwa ulimwenguni.

Mwandishi katika mistari ya 16-19 anashughulikia ugumu wa maisha ya mwanadamu, hasa upande wa maisha unaohusu kuumba: uzazi na uzalishaji wa chakula. Wepesi wa zamani sasa unachanganyika na taabu: mema (wazao, chakula) yanakuja pamoja na mabaya (taabu).

Ajali ya Uhusiano

Uhusiano wa wawili hawa ulikusudiwa kuwaje? “Kwa maneno mawili ya Kiebrania yenye maana kubwa, **ezer kenegdo**, Mungu anaeleza jinsi wawili hawa walivyokusudiwa kwa ajili ya kila mmoja. Wameumbwa kwa ajili ya kila mmoja, wakitofautiana kwa saa chache tu. Mara tu wanapokuwa pamoja, wanapaswa kuwa wenzi wenye kuzaa na wenye kuridhika, wanaoishi pamoja nyumbani katika bustani ya Edeni. ... **Ezer kenegdo** ni mtu aliye sawa na mwenzake, wa kulingana naye, anayefanya kazi pamoja na mwingine, kwa kuwa wanasaidiana kwa kushirikiana nguvu zao. ... Neno hili linachora picha ya watu wawili wanaotazamana. Linaweza kutafsiriwa ‘ana kwa ana’, ‘wazi mbele yake’, ‘anayelingana naye’ au ‘aliye sawa naye’.”²

Kusudi hili la Mungu sasa halitimizwi tena. Wote wawili sasa wanapatwa na taabu, na mwishoni mauti. Hata uhusiano wao si kama ulivyokuwa tena. Hawa anamgeukia baba wa watoto wake, anamwamini yeye, anataka kuwa kando yake. Lakini jinsia ya kiume, iliyo na nguvu zaidi kimwili, inachukua nafasi ya uongozi bila agizo la Mungu. Inajiweka juu ya mwanamke, inamtumia na kumkandamiza. Historia ya dunia imethibitisha jambo hili mara mamilioni – bila shaka, kama kawaida, isipokuwa mambo ya kipekee yaliyokuwepo na yaliyopo tena na tena kila mahali.

Hawa Alikuwa Ametendaje?

Alikuwa amedanganywa, amehadaiwa na yule mwongo na mwuaji wa watu. Mungu alipomwuliza baada ya hapo, alimwonyesha yule aliyekuwa na hatia kubwa zaidi: nyoka.

*[Mwanzo 3:13] BWANA Mungu akamwambia mwanamke: Nini hili ulilolifanya? Mwanamke akasema: **Nyoka alinidanganya, nikala.***

Hawa anajitenga na nyoka, anamshtaki. Kosa lile kubwa, ambalo kwalo Hawa analeta maporomoko ya mambo, lilikuja kwa njia ya udanganyifu. Naye anakiri kwamba amekula. Mwenendo wake ni bora sana kuliko ule wa Adamu. Kiwango cha kosa lake hakiwezi kulinganishwa na kile cha Adamu.

“Mungu alimwuliza mwanamke, kama ilivyoandikwa katika Mwanzo 3:13: ‘Nini hili ulilolifanya?’ **Alimjibu Mungu bila visingizio. Alimjibu Mungu bila lawama. Alizungumza kwa namna tofauti**

kabisa na mwanamume. Hakudanganyika tena. Labda kila kitu kilimfunukia alipomsikia Mungu akimhoji mwanamume. Kwa vyovyote vile, sasa aliona kilichotokea. Kwa hekima yake mpya aliutambua uovu na kusema: ‘Nyoka alinidanganya, nikala.’ Kwa jibu hili alimfichua yule nyoka mwovu kuwa ndiye chanzo cha udanganyifu wake. Naye akakiri uovu alioutenda wakati alipokuwa akidanganywa – ‘nikala.’ Je, yeye pia alitenda uovu zaidi, kama mwanamume alivyokuwa ametenda sasa hivi? Hapana. Je, alimlaumu mwanamume aliyekuwa pamoja naye? Hapana. Je, alimlaumu Mungu? Hapana. Hata hivyo, kile ambacho Biblia inatueleza juu yake si namna anavyoonyeshwa mara nyingi. Na picha hii isiyo sahihi juu yake imekuwepo tangu zamani sana.”³

Katika Edeni kila mmoja alikula tonge moja. Lakini viwango vyao vya kutotii vilitofautiana. Kilichokuwa kikiendelea moyoni mwa kila mmoja hakikuwa kitu kimoja.

Adamu anajibu kwa ukaidi kabisa, na baya zaidi, kwa kushtaki:

*[Mwanzo 3:12] Mtu akasema: **Mwanamke uliyenipa awe pamoja nami, yeye ndiye aliyenipa matunda ya mti, nikala.***

Kwanza Adamu anamtwika Hawa hatia. Na Mungu pia. Ni kama mashtaka dhidi ya Mungu, kana kwamba Muumba mwenyewe ndiye mwenye hatia. Kwa hiyo yuko karibu zaidi na nyoka kuliko na Mungu. Hawa yuko karibu zaidi na Mungu kuliko Adamu. Hivyo katika nyakati hizi Hawa ndiye anayepewa nafasi iliyo muhimu zaidi: Yeye atakuwa na uzao (si Adamu) utakaogeza kila kitu na utakaokuwa sababu ya Edeni mpya iliyo bora zaidi. Mahali ambapo hapatakuwa na mjaribu tena.

Mdanganyaji

Baada ya shambulio lake nyoka hawezi kukimbia. Mungu anazungumza na nyoka na kumwambia: Unajua kwamba umejiletea matatizo! Nimesikia alichosema mwanamke sasa hivi. Na maneno yake yalikuwa kweli. Ulimdanganya na kumhadaa, naye ameyafichua matendo yako sasa hivi. Ninamthibitisha yeye na wewe kuwa maadui. Wewe utawauma wazao wake kisigino. Lakini uzao wake utakuangamiza. Kichwa chako.

Shetani alikuwa mjaribu. Aliwadanganya mwanamke na mwanamume pia.⁴ Maandishi ya Kiebrania katika Mwanzo 3:1-5 yanaonyesha kwamba kila mara aliposema “ninyi”, alitumia viwakilishi vya wingi. Kwa maneno mengine, hakuelekeza maneno yake kwa mwanamke peke yake. Alisema ninyi-wawili, ninyi-nyote, ninyi-wote-wawili. Na mwanamume alikuwepo, akasikia aliyosema.

Anamshambulia Mungu na kuipotosha kweli! Anakana kwamba kweli waliumbwa kwa mfano wa Mungu na kwa sura yake. Anatoa pendekezo jingine. Kuleni tunda hili, ndipo mtakapokuwa kama Mungu. Anajifanya kana kwamba anampa maarifa mema. Kile anachotoa hasa ni kwamba wajue mema na mabaya!⁵

Muhtasari

Natumaini imeonekana angalau kidogo jinsi maneno aliyoambiwa Hawa yalivyofasiriwa kwa njia tofauti. Kutegemea tafsiri husika, au miwani ya tafsiri, maandiko ya Agano Jipya kuhusu Hawa yanapata “rangi” fulani. Ni sehemu mbili tu:

[2 Wakorintho 11:2-3] Kwa maana nawaonea wivu kwa wivu wa Mungu; kwa sababu niliwaposa kwa mume mmoja, ili niwalete kwa Kristo kama bikira safi. Lakini nachelea kwamba, kama vile

nyoka alivyomdanganya Hawa kwa hila yake, vivyo hivyo nia zenu zisije zikaharibiwa na kugeuzwa mbali na unyofu kwa Kristo.

[1 Timotheo 2:12-15] Simruhusu mwanamke kufundisha wala kumtawala mwanamume, bali awe katika utulivu; kwa maana Adamu aliumbwa kwanza, kisha Hawa; wala Adamu hakudanganywa, bali mwanamke alidanganywa akaingia katika kosa. Lakini ataokolewa kwa uzazi, wakidumu katika imani na upendo na utakatifu pamoja na kiasi.⁶

Kudanganywa ni hatari ya kweli. Hawa ni mfano wa jambo hili. Si kwa sababu wanawake ni rahisi zaidi kudanganywa. Jambo hilo haliwezi kulazimishwa kutoka katika maandiko. Yeye ni mfano unaogusa wa jinsi jambo kama hilo linavyoweza kutokea. Kudanganywa na kuhadaiwa si tatizo la wanawake, bali ni tatizo la wanadamu. Angalieni maneno haya katika Agano Jipya: kila mara yanawahusu wote, wanaume na wanawake.

Adamu ndiye anayepaswa kubeba jukumu la anguko. Hawa alikuwa mhanga (na bila shaka bado alikuwa na wajibu). Adamu alikuwa mtendaji. Alitenda dhambi “kwa mkono ulioinuliwa”, yaani kwa makusudi. Akiwa macho wazi na akijua kikamilifu amri ya Mungu, alilila tunda. Yeye, si Hawa, ndiye anayekuwa kichwa cha wanadamu walioanguka (Warumi 5; 1 Wakorintho 15), ingawa Hawa ndiye mama wa wote walio hai.

“Mungu anapowahukumu wale watatu kwenye mti, katika maneno yake ya hukumu anamweka mwanamume pamoja na Shetani.⁷ Mungu anamshughulikia mwanamke kando, mbali na waasi hawa wawili, kwa sababu yeye hakuasi kwa makusudi. Anakuwa asiyetii baada tu ya kudanganywa.”⁸

Jinsi mtu anavyomfasiri Hawa, tendo lake na maneno yake, kunaathiri jinsi anavyowatazama wanawake. Ndiyo sababu niliandika maandiko haya: ili tutazame upya kabisa yale yaliyo mwanzoni kabisa.

Hans-Jörg Ronsdorf, 25 Mei 2021 hj-ronsdorf@t-online.de

Tanbihi

1. Fleming, Bruce; Fleming, Joy; Hagemeyer, Joanne. The Book of Eden, Genesis 2-3: God Didn't Curse Eve (or Adam) or Limit Woman in Any Way. Toleo la Kindle, uk. 96.
2. Fleming, The Book of Eden, uk. 33.
3. Fleming, The Book of Eden, uk. 56.
4. Paulo anaposema mara mbili kwamba Hawa alidanganywa, ni kwa sababu yeye ndiye aliyezungumza, akajibu na kutenda kwanza (2 Wakorintho 11:3; 1 Timotheo 2:14).
5. Taz. Fleming, The Book of Eden, uk. 54.
6. Nimeandika kwa kirefu kuhusu mstari huu (katika kitabu changu *Wanawake, Tusameheni! (Frauen, vergebt uns!)*, sura ya 6.3): Si katazo la ulimwengu wote kwa wanawake kufundisha, bali ni tatizo mahususi huko Efeso, ambako Timotheo alipokea barua hii ya Paulo. Onyo la Paulo ni hili: Mtu, awe mwanamke au mwanamume, ambaye hajafundishwa na hajajifunza, hapaswi na hawezi kuwafundisha wengine. Si katika mikutano ya kanisa wala mahali pengine. Kwa maana katika barua ya pili anasema waziwazi: [2 Timotheo 2:2] “Na mambo yale uliyoyasikia kwangu mbele ya mashahidi wengi, hayo uwakabidhi watu waaminifu (Kigiriki: anthropos; watu: wanaume na wanawake), watakaofaa kuwafundisha wengine pia”, iwe katika mikutano ya kanisa au mahali popote tu, kwa kila hadhira iliyo tayari kujifunza. Kwa neno hili Paulo hajipingi mwenyewe, anapowahimiza wanawake hapa kufundisha. Bali inaonyesha kwamba huko Efeso mwanamke mmoja au baadhi ya wanawake ndio waliokuwa tatizo, kama vile wangepeweza kuwa wanaume pia (lakini katika hali hii haikuwa hivyo).
7. Jambo hili linaonekana pia kutokana na kufanana kwa maneno aliyoambiwa nyoka na yale aliyoambiwa Adamu.
8. Fleming, The Book of Eden, uk. 110.